
Warszawa, 27.07.2021 r.

KRD.RPD.99.1.2021

Opinia prawna w przedmiocie udzielenia urlopu na przygotowanie rozprawy doktorskiej

I. Przedmiot opinii

Przedmiotem opinii jest ustalenie czy pracodawca ma obowiązek udzielenia urlopu na przygotowanie rozprawy doktorskiej.

II. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 85 ze zm. (w skrócie: „PSWiN”);
2. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy, t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1320 z późn. zm. (w skrócie: „Kodeks pracy”).

III. Analiza prawna

Pracownikowi niebędącemu nauczycielem akademickim lub pracownikiem naukowym przysługuje, na jego wniosek:

- 1) urlop na przygotowanie rozprawy doktorskiej lub na przygotowanie się do obrony rozprawy doktorskiej, udzielany w terminie uzgodnionym z pracodawcą, w wymiarze 28 dni, które w rozumieniu odrębnych przepisów są dla tego pracownika dniami pracy, oraz
- 2) zwolnienie od pracy na obronę rozprawy doktorskiej.

Za okres urlopu oraz zwolnienia od pracy pracownikowi przysługuje wynagrodzenie ustalane jak za urlop wypoczynkowy. Uprawnienia te wynikają wprost z art. 196 PSWiN. Jest to przepis szczególny w odniesieniu do regulacji zawartych w Kodeksie pracy. Analiza wskazanego

przepisu prowadzi do konkluzji, iż konieczne jest spełnienie dwóch warunków. Po pierwsze konieczne jest złożenie wniosku o udzielenie takiego urlopu. Ponadto konieczne jest uzgodnienie terminu urlopu z pracodawcą. Uprawnienie do ubiegania się o urlop powstaje w zależności od tego czy pracownik ubiega się o urlop na przygotowanie rozprawy doktorskiej czy też o urlop na przygotowanie się do obrony rozprawy doktorskiej.

Wskazuje się również, że urlop ten nie musi być wykorzystany jednorazowo (M. Dokowicz [w:] Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz, red. J. Woźnicki, Warszawa 2019, art. 196, LEX).

Zwrócić należy uwagę, że PSWiN nie pozostawia decyzji o udzieleniu urlopu do swobodnej decyzji pracodawcy. Wniosek pracownika obliguje pracodawcę do udzielenia takiego urlopu z zastrzeżeniem konieczności uzgodnienia jego terminu z pracodawcą.

Istotne jest to, iż udzielenie urlopu nie jest uzależnione od wcześniejszej zgody pracodawcy na podjęcie kształcenia na studiach doktoranckich lub w szkole doktorskiej. Potwierdza to stanowisko doktryny - *związanie uprawnień wynikających dla pracownika z komentowanego przepisu z regulacjami Kodeksu pracy w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników nasuwa kilka refleksji. W pierwszej kolejności należy podkreślić, że komentowana norma ma charakter lex specialis w stosunku do norm Kodeksu pracy, w szczególności art. 102–1036. Tego rodzaju zastrzeżenie implikuje kolejne wnioski, z których najistotniejszy dotyczy udziału pracodawcy w procesie podnoszenia kwalifikacji przez jego pracownika. O ile bowiem, zgodnie z art. 1031 § 1 k.p. uprawnienia do urlopu szkolnego oraz zwolnień od świadczenia pracy dla pracownika są uzależnione od faktu podnoszenia kwalifikacji na wniosek lub za zgodą pracodawcy, o tyle komentowana norma tego rodzaju przesłanki nie formułuje, co oznacza, że udział pracodawcy w procesie ubiegania się przez jego pracownika o nadanie stopnia naukowego doktora ma wymiar indyferentny, a prawo do urlopu konstituuje się w związku ze spełnieniem przesłanki przygotowywania rozprawy doktorskiej lub*

przygotowywania się do obrony pracy doktorskiej (w przypadku urlopu) albo samej obrony rozprawy doktorskiej (w przypadku zwolnienia od świadczenia pracy) (M. Lekston [w:] Komentarz do wybranych przepisów ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce [w:] Akademickie prawo zatrudnienia. Komentarz, red. K. W. Baran, Warszawa 2020, art. 196, LEX).

Ponadto zgodzić należy się ze stwierdzeniem, że *uprawnienie do urlopu i zwolnienia od świadczenia pracy, przewidziane w art. 196 p.s.w.n. wyłącza jednocześnie skorzystanie przez tego samego pracownika z kształtowanych w drodze Kodeksu pracy uprawnień o tożsamym charakterze* (M. Lekston [w:] Komentarz do wybranych przepisów ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce [w:] Akademickie prawo zatrudnienia. Komentarz, red. K. W. Baran, Warszawa 2020, art. 196, LEX).

V. Wnioski

1. Wniosek pracownika obliguje pracodawcę do udzielenia urlopu określonego w art. 196 PSWiN z zastrzeżeniem konieczności uzgodnienia jego terminu z pracodawcą.
2. Urlopie ten nie musi być wykorzystany jednorazowo.

mgr Wojciech Kiełbasiński
Rzecznik Praw Doktoranta KRD
/-/